

DESCRIPCIÓ DEL FONS DOCUMENTAL DE LA REIAL ACADÈMIA DE NÀUTICA I DIBUIX (1800 – 1909) SEGONS LA NORMA DE DESCRIPCIÓ ARXIVÍSTICA DE CATALUNYA (NODAC)

1.- ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1.- **Codi de referència:** CAT AHCT 03 04
- 1.2.- **Nivell de descripció:** Fons
- 1.3.- **Títol:** Reial Acadèmia de Nàutica i Dibuix
- 1.4.- **Data (es):** de creació: 1801 – 1845 i d'agregació: 1800 - 1909
- 1.5.- **Volum i suport:** 1 metre lineal (10 caixes)

2.- ÀREA DE CONTEXT

2.1.- **Nom del productor:** Reial Acadèmia de Nàutica i Dibuix

2.2.- Història del productor:

L'Escola de Dibuix, Nàutica i Matemàtiques fou ubicada a l'edifici de l'Antiga Audiència. Aquest edifici ha tingut diferents usos al llarg de la història, el qual conserva, actualment encara, restes romanes i medievals.

Per una reial ordre del 25 de setembre de 1800 la qual es concedeix una partida econòmica per la creació de l'Escola de Nàutica. La idea de l'escola sorgí del cap de l'armada nacional Joan Smith, del governador de la plaça, el mariscal de camp Marià Ibáñez i de personalitats influents de la ciutat com el canonge Carlos González de Posada. El 1801 s'inaugura l'escola amb l'ajuda de la Societat Econòmica d'Amics del País.

En un primer moment, l'acadèmia s'instal·là provisionalment a la residència de Joan Smith, a la plaça del Pallol. Però el 1802 s'emplaça a l'actual Antiga Audiència. L'edifici fou restaurat el 1814 i l'1 d'octubre de 1816 es van impartir per primer cop les classes de Nàutica, sota la direcció del mestre Fèlix de Toda. L'any 1826 es reforma en profunditat realitzant-se una nova fatxada i ampliant l'espai. L'any 1883 l'edifici es torna a reestructurar per convertir-lo en la seu de l'Audiència Provincial de Justícia.

L'Escola de Dibuix, Nàutica i Matemàtiques era gratuïta i va sobreviure durant mig segle, gràcies a les rendes provinents de la meitat de l'impost de les carns.

Per cursar els estudis a l'Escola havien de ser alumnes d'entre 14 i 18 anys i estaven obligats a realitzar dos cursos i, un cop aprovats, s'admetien en la matrícula de mar. Els quals podien aconseguir entre d'altres, el títol de pilot.

El 10 de desembre de 1845 cessà completament les ensenyances ja que el professor de navili Josep Ruiz i Ruiz fou traslladat a prestar els seus serveis a Cartagena.

2.3.- Història arxivística:

El fons es trobava integrat en el fons municipal

2.4.- Dades sobre l'ingrés:

L'ingrés del fons fou el mes de setembre del 2011. En un primer moment, la documentació es va traslladar al dipòsit que el Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament tenia a la plaça de la Font, núm. 1. Però a mitjans del 2012, el Servei d'Arxiu i Documentació s'ubicà a l'avinguda Vidal i Barraquer, s/n, Magatzem 2 – Espai Tabacalera i com a conseqüència, tots els fons documentals també canviaren d'emplaçament.

3.- ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1.- Abast i contingut:

L'Escola de Nàutica i Dibuix fou molt important per a la ciutat de Tarragona del 1800 al 1845. Fou una institució que havia contribuït a donar impuls comercial a Tarragona, ja que fou una manera de poder donar les eines necessàries per endinsar-se a la mar.

En aquestes deu capses es pot consultar l'estructura d'una escola d'aquesta envergadura, les actes, els informes, la correspondència administrativa. També, com es podia gestionar una escola gratuïta de principis del segle XIX. I fins i tot, la gestió de l'activitat, és a dir, les sol·licitud d'ingrés, la relació dels alumnes, el pla d'ensenyament, etc.

3.2.- Sistema d'organització:

S'ha creat un quadre de classificació específic per la Reial Acadèmia de Nàutica i Dibuix. La documentació s'ha dividit en tres grans apartats. El primer, els Òrgans de Govern, on es poden consultar els acords de la junta directiva, de la comissió directora i de govern; els informes i certificats de la Societat econòmica d'amics del país, etc. El segon bloc és el corresponen a l'activitat econòmica. I finalment, les tasques que realitzava la Reial Acadèmia. És a dir, els cursos específics impartits en nàutica, en dibuix, en matemàtiques i arquitectura, en belles arts i les assignatura comunes.

El quadre de classificació és:

1.- ÒRGANS DE GOVERN

1.1.- JUNTA DIRECTIVA

1.1.1.- Acords

1.1.1.1.- Llibre d'Acords

1.1.1.2.- Esborranys

1.1.2.- Nomenament de vocals. Designació de membres

- 1.2.- SOCIETAT ECONÒMICA D'AMICS DEL PAÍS
  - 1.2.1.- Informes
  - 1.2.2.- Certificats
- 1.3.- COMISSIÓ DIRECTORA I DE GOVERN
  - 1.3.1.- Llibre d'Acords
  - 1.3.2.- Llibres d'Oficis
- 1.4.- JUNTA LITERÀRIA I ADMINISTRATIVA
  - 1.4.1.- Comunicacions
- 1.5.- CORRESPONDÈNCIA
  - 1.5.1.- Oficis
  - 1.5.2.- Impresos. Butlletins
  - 1.5.3.- Comunicacions
- 2.- ADMINISTRACIÓ
  - 2.1.- COMPTABILITAT
    - 2.1.1.- Llibre de Comptadoria dels Cabals
    - 2.1.2.- Llibre de Tresoreria
    - 2.1.3.- Ingressos
      - 2.1.3.1.- Cabals de productes de carns
    - 2.1.4.- Depeses
      - 2.1.4.1.- Compres. Materials
      - 2.1.4.2.- Abonaments pel lloguer de l'immoble
      - 2.1.4.3.- Lliuraments
      - 2.1.4.4.- Recomptes mensuals
    - 2.1.5.- Impresos administratius
    - 2.1.6.- Comptes liquidats i aprovats
  - 2.2.- MEMORIALS. OFICIS
    - 2.2.1.- Jornals, treballs i materials d'obres
    - 2.2.2.- Inventaris
    - 2.2.3.- Súpliques i concessions
    - 2.2.4.- Notes
- 3.- GESTIÓ DE L'ACTIVITAT
  - 3.1.- NÀUTICA
    - 3.1.1.- Sol·licituds d'ingrés
    - 3.1.2.- Relació d'alumnes
    - 3.1.3.- Discursos
    - 3.1.4.- Instàncies d'alumnes
    - 3.1.5.- Informes del director
  - 3.2.- DIBUIX
    - 3.2.1.- Sol·licituds d'ingrés
    - 3.2.2.- Relació d'alumnes
    - 3.2.3.- Premis mensuals
    - 3.2.4.- Instàncies de feina per a places vacants
  - 3.3.- MATEMÀTIQUES I ARQUITECTURA
    - 3.3.1.- Sol·licituds d'ingrés
    - 3.3.2.- Relació d'alumnes
    - 3.3.3.- Pla d'ensenyament
    - 3.3.4.- Oposicions. Programa

- 3.3.5.- Establiment de l'escola
- 3.4.- BELLES ARTS
  - 3.4.1.- Diplomes
- 3.5.- GESTIÓ COMUNA DE LA DOCÈNCIA
  - 3.5.1.- Reglaments. Instruccions
  - 3.5.2.- Sol·licituds d'ingrés
  - 3.5.3.- Matrícules
  - 3.5.4.- Relació d'alumnes
  - 3.5.5.- Exàmens
  - 3.5.6.- Notes. Hores de classe
  - 3.5.7.- Premis. Invitacions
  - 3.5.8.- Certificats
  - 3.5.9.- Memorials. Instàncies
  - 3.5.10.- Recursos. Sol·licituds
  - 3.5.11.- Comunicats. Informes. Circulars
- 3.6.- CORRESPONDÈNCIA
  - 3.6.1.- Entrades i Sortides
  - 3.6.2.- Esborranys. Oficis i Notes
  - 3.6.3.- Avisos i Anuncis
  - 3.6.4.- Impresos. Butlletins i models de formularis

3.3.- Informació sobre avaluació, tria i eliminació:

Tota la documentació es considera de conservació permanent, ja que és documentació de la primera meitat del segle XIX.

3.4.- Increments:

No es preveuen increments ja que el productor no existeix. En el cas que apareguessin més documents, s'incorporarien al Fons de la Reial Acadèmia de Nàutica i Dibuix del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona.

4.- ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1.- Condicions d'accés:

D'acord amb la normativa vigent, i tenint en compte que la documentació és pública, els documents del fons són de lliure accés.

4.2.- Condicions de reproducció:

La reproducció dels documents i l'ús de les reproduccions queden contemplats pel Reglament de l'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona i patrimoni documental en el capítol IV, articles 54 – 57.

4.3.- Llengües i escriptures dels documents:

La llengua de la documentació és la castellana. I tots els documents són manuscrits.

4.4.- Característiques físiques i requeriments tècnics:

El fons està en bones condicions, no s'observen fons, ni oxidació, etc.

4.5.- Instruments de descripció:

Està a disposició de l'usuari una relació de la documentació, on es detalla el contingut de cada unitat d'instal·lació i les dates extremes. Aquesta informació es pot consultar a l'ordinador de la sala de consulta amb el programari Excel i a la pàgina web del Servei d'Arxiu i Documentació Municipal.

5.- ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

5.1.- Existència i localització dels originals:

Els originals es conserven a les dependències municipals del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (CAT AHCT 03 04).

5.2.- Existència i localització de reproduccions:

Tota la documentació és original, per tant, no existeixen reproduccions.

5.3.- Documentació relacionada:

Potser que a l'Arxiu del Port de Tarragona tingui documentació que faci referència a l'Acadèmia de Dibuix, Nàutica i Matemàtiques, ja que els estudis estaven encaminats a les tasques que es realitzaven al port. A més a més, Joan Smith, un dels impulsors de la creació de l'escola fou director del Port de Tarragona.

5.4.- Bibliografia:

- Llibres:
  - FERRER I BOSCH, M. Antònia; DASCA I ROIGÉ, Andreu; ROVIRA I SORIANO, Jordi; *"CL anys de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense. Una aproximació a la seva història (1844-1994)"*; Reial Societat Arqueològica Tarraconense, Tarragona, 1994.
  - ORTUETA, Elena de; *"Tarragona el camí cap a la modernitat. Urbanisme i arquitectura"*; Lunwerg Editores; Barcelona, 2006.
- Pàgines web:
  - <https://www.arqueologica.org/2019/05/19/lescola-de-dibuix-i-nautica-de-tarragona/>
- Articles:
  - *El Punt*, Dos-cents anys de l'Escola de Nàutica de Tarragona de Josep Llorens i Grau, 25 de març del 2002.
  - *Diari Més*, La RSAT proposa recuperar una inscripció de l'Antiga Audiència, de Gerard Martí, 23 de maig de 2019.

6.- ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

6.1.- Autoria i data:

Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (AMT), 2020.

6.2.- Fonts:

S'ha utilitzat com a font la bibliografia citada en l'apartat de Bibliografia.

6.3.- Regles o convencions:

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC), Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció general d'Arxiu i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.